

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1663. usque ad annum 1674

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1780

VD18 90119193

§. 37. Erfordiensis tumultus contra Moguntinum Archiepiscopum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67332)

Sæc. XVII. giones tanto impetu irrumpunt, & prælio in septimam horam protrahunt. Turcæ in fugam & amnem agerentur, & equites sine ordine fugati Turcicos pedites proculcarent, secumque in profundum abriperent. Periere hac pugna præter eos, quos aquæ sufforperant, sexdecim ferme Turcarum millia, quinque Bassæ, atque inter eos Ismael Budanus a Denewaldo Capiturione in medio flumine trucidatus. Triginta & aliquot Agæ, quamplurimum Equitum Tribuni cum suo Genero. Parta fuere quatuordecim belli tormenta, alia partim ex undis extracta, partim in eas a Gallis præcipitata. Hæc victoriae fructus erat pax, quæ tamen a nonnullis nimium præfata credebatur; arguebantur enim Carci, quod, dum vix vincere cæperant, jam bellare fastidirent.

§. XXXVII.

Erfordiensis tumultus contra Moguntinum Archiepiscopum.

*Priorat.
Hist. Leop.
p. 2. l. 5.
Tuld. Hist.
decen. l. 3.*

Jam dudum inter Erfordiensis civitatis cives, & Joannem Philippum de Schönborn Moguntinum Archiepiscopum atque Electorem acre ferveret dissidium, cujus occasionem dedit amittendæ libertatis timor, aut san-

cus Lutheranae sectae Zelus; Ex anti-Saec. XVII.
 qua, communique consuetudine certae A. C. 1664.
 preces pro fausto Archiepiscopi atque
 Electoris Moguntini regimine, ejusque
 Archi-Diœcesis prosperitate e suggestu
 in Templis fundebantur. Hunc mo-
 rem autem Lutherana rabies necnon
 diuturna Suecorum in hac urbe com-
 moratio interrupit, non alia ex causa,
 nisi quia Elector religione Catholicus,
 & professione Ecclesiasticus esset; Sub-
 latis autem per pacem Westphalicam
 diffidiis Elector has preces denuo fundi
 præcepit; obstitere autem Protestantes,
 causati, illas esse conscientiae suae li-
 bertati contrarias, aliunde nonnisi pro
 arbitrio ante tricennale bellum quando-
 que fufas, quandoque omiffas: spre-
 verunt etiam iterata Electoris monita
 æque ac minas: quocirca Archiepisco-
 pus rem ad Cæsaris Tribunal devolve-
 vere coactus, per Deputatos Judices
 Melchiorem Ottonem Bambergensem
 Episcopum, & Eberhardum Wirten-
 bergicum anno hujus sæculi quinquage-
 simo sententiam obtinuit, vi cujus
 decretum, ut ea intentione & modo
 hæ preces fiant, quibus ante motus
 bellicos fieri consuevissent: Palam huic
 Cæsaris decreto obsistere veriti cives,
 illud saltem eludere nitebantur, caus-
 sati, haud amplius reperiri, consue-

Sæc. XVII. tam hactenus precum formulam; et

A. C. 1664. ortis autem denuo novis dissidiis cito

Magistratus electionem, ad Moguntiam preces novi a Cæsare Erfordiam mittuntur Deputati, qui lite composita denuo pro Electore consuetas preces fieri imperarunt: redeunte autem electionis die Erfurtenfes excluso Volmaro Limprechto, Senatores nuper a Cæsare Deputatis amotos elegerunt, Volmaro autem ad Cæsaris mandata provocante Schwalbaci transactio fuit interta, quam tamen Protestantes non acceperunt: crescente igitur eorum audacia, Baro de Schmidberg a Cæsare missus Limprechtum restituit, & sequentem precum formulam præscripsit: *Oramus quoque Deum pro Electorali sua Celsitudine Moguntina, VELUTI Domino nostro Clementissimo, ut omni potentia sua prospere in statu eandem dirigere, regere, conservare, ac gubernare dignetur, ad totius Imperii constantem tranquillitatem, necnon felicem omnium hucusque exortarum dissolutionum compositionem, nostram nostrorumque posterorum totalem quietem & prosperitatem.*

Hanc precum formulam Limprechtus ex quatuorviris præcipuus ad Senatorem retulit, quam etiam ex Senatoribus nonnulli ratam, acceptamque habuerunt: alii vero Senatores, cives & præcipuus

Sæc. XVII.
A. C. 1664.

Prædicantes, qui pro Principis sui Catholici incolumitate publicas preces fundi indignabantur, populum ad seditionem commovere certabant, insurrantes, quod Erfordia esset libera Imperii civitas, nunc vero Archiepiscopus non tam preces, quam supremam jurisdictionem in civitatem per eas sibi arrogare niteretur. Igitur cives potissimum Protestantes per hosce cinisfones concitati suam libertatem & privilegia infringi vociferantur, insurgunt, & tumultuantur: quamvis omnibus notum esset, quod Prædicantes hoc commento cives nonnisi decipere, atque ad excutiendum Principis Catholici jugum inflammare intenderint, cum jamjam per pacem Westphalicam civitas hæc Electori adjudicata fuerit. Percepta autem Protestantium pervicacia Cæsar ab Electore interpellatus, rursus interminata violatæ pacis pœna, aurique multa eos ad parendum hortatur, certosque fieri jubet, quod ex hisce precibus nec in Ecclesiasticis, nec Politicis ullum damnum ipsis pertimescendum foret. Nihilominus seditiosi Senatores Hallenhorstium & Kniphovium officio movent, & firmato inter se unionis fœdere concludunt, Electori quidem jura sua integra, Saxonix vero ducibus protectionem & urbi libertatem

Sæc. XVII. fartam esse servandam: hoc foedus Cæsaris
 A. C. 1664. Deputati tanquam nullum declarant, in
 ditiosos ad parendum hortantur, am-
 bos hosce Senatores restitui, prece-
 que recipi jubent: ast rebellis Senati-
 spreto Cæsaris mandato & Saxonis hu-
 tatu Limprechtum in Curiam vocant
 & perinde ac si verbum *velut* omisisset
 falsitatis insimulatum primo ad carce-
 res, postea ad ignominiosam mortem
 condemnant, alios, qui eos ad obe-
 dientiam hortabantur, tanquam Prin-
 cipi clam addictos unacum Syndico
 exilium detrudunt, ipsisque Cæsareis
 putatis minas intentant, adeo, ut
 plebis furorem declinaturi, Mulhausen
 aufugere cogerentur. Frustra Cæsaris
 severiora in eos promulgat edicta, con-
 minatur proscriptionis pœnam, con-
 suetosque ad parendum terminos pro-
 scribit: cum autem ea sit Sectariorum
 indoles, ut alieni imperii impatientes
 sub Religionis oppressæ obtentu in-
 foque belli metu jugum excutere, sum-
 que rebellionis socios conquirere vo-
 leant: Ita quoque Erfordiensis refra-
 ctarii ceterorum Protestantium Prin-
 cipum & Statuum, etiam in Ratisbonæ
 sibus comitiis congregatorum opem in-
 plorabant, qui tamen eos ut, reservatis
 sibi jure debito, pareant, admonebant
 solus tamen Elector Saxoniae jus pro-
 tectis

testionis in hanc civitatem sibi ab anno Sæc. XVII.
 octogesimo secundo sæculi decimi quinti A. C. 1664.
 assertum obtendebat, cui tamen Mo-
 guntinus antiquius Metropoleos jus pa-
 cemque Westphalicam opposuit, ius-
 sitque, ut capta urbe, quicquid est ju-
 ris, redimeretur. Interea præterla-
 buntur termini, præfigitur adhuc octi-
 dui spatium, intra quod novum Sena-
 tum restituerent, Limprechtum dimit-
 terent, & tandem se mandatis paruis-
 se docerent, aut proscriptionis pœnam
 experirentur: Incassum omnia; qua-
 propter Elector denuo Cæsarem roga-
 bat, ut Fecialem, qui in refractarios
 pœnam denuntiaret, Erfordiam decer-
 neret: Comparuit hic Mense Octobri,
 unacum Notario, & quinque tubicini-
 bus, ast seditiosi cognito ejus adventu
 ad Urbis portam, ductore quodam Hor-
 tulano turmatim convolant, fecialem
 contumeliis, & convitiis non modo in
 ejus personam sed & vestem deman-
 datæ auctoritatis tesseram obruunt, sau-
 ciant, saxis impetunt, & tot verberi-
 bus onerant, ut cruore undique ma-
 nans semianimis ex equo decideret:
 nec his contenti illum in vincula con-
 jiciunt, illudunt, examinant atque im-
 pendentis periculi, vitæ & mortis metu
 ab eo extorquent, ut se suo officio haud
 functurum polliceretur, quo factò illum
 biduo post dimiserunt. Hanc

Sæc. XVII.

A. C. 1664.

Hanc injuriam, violatque jur-
gentium, ac læsæ Majestatis crimes,
cum excusando eluere desperarent, ob
firmata armorum violentia tueri sta-
tuunt: igitur bellum parant, & Prote-
stantium subsidia petunt: ne ergo Ele-
ctor cunctatione, aut vana obsequii
ducia vim repellendo impar fieret, ut
que Cæsaris jussa validius exequi pos-
set, Gallorum opem implorabat, cuius
tiam Ludovicus Rex octo armatorum
millia, Predelio belli experientia clar-
Ductore, submitit. His igitur necesse
Caroli Lotharingiæ Ducis copiis auctis
Electore, die septima Septembris pro-
mulgato edicto usurpata Principis jur-
spreta monita, ac Cæsaris mandata, læ-
sam ejusdem Majestatem violatumque
jus gentium eisdem exprobrans, de-
clarabat, quod pœnam, cui ob peri-
cacia se obnoxios reddidissent, ex-
qui a Cæsare jussus esset. Opponebant
equidem Protestantes huic edicto fir-
volas excusationes, confictaque jur-
sedulo etiam Principibus sectæ suæ ad-
dictis suspicionem ingerebant, perinde
ac si sub specioso urbem compescendi
obtentu, Galli in Germaniam latius pe-
netrare seque in Imperii Principum at-
bitros erigere molirentur: nec surdas
pulsabant aures; vicini enim Principes,
imo ipse etiam Sueciæ Rex per suos
Ora-

Oratores desuper apud Cæsarem & Electorem Moguntinum querebantur: Rex vero Franciæ per Literas & Legatos suos declarabat, se ab omni alio hostili consilio alienum esse, & duntaxat suo fœderato Principi ad reprimendam subditorum rebellionem opem ferre: Interim Elector cum octo circiter suorum millibus, & Lotharingi Ducis necnon Monasteriensis Episcopi copiis urbem quaterre cæpit, nihilominus seditiosi cives inturmam coeunt, ex urbe erumpunt, spoliant captivos, in Optimates inquirunt, e Curia Limprechtum & Hallenstorffium educunt, illos tanquam omnis mali incentores arguunt, sudibus cædunt, ut fere exanimis corruerent: Gudeni Electoralis Sigilliferi ædes spoliant, Kniphosium glande trajiciunt, & Limprechtum quæstionibus subjectum obruncant, caput clavo ferreo in Curia suffixum, & truncum in foro exponunt. Tenuit hæc obsidio viginti septem dies, tandem vero seditiosi omni consilio & ope destituti die decima quinta Octobris tredecim præcipuos Senatores Pilterslebium ad Electorem ablegant, & deditionem certis conditionibus veniamque efflagitantes, urbis suæ claves genuflexi offerunt: Excepit eos Elector benignitate tanto Principi ingenua, eisque suæ sectæ libertatem

Sæc. XVII.
A. C. 1664.

Sæc. XVII. tatem confirmavit: ipsi vero vicin
 A. C. 1664. Electori velut supremo suo Domino ter
 ritoriali necnon Sedi Moguntinæ ho
 magium, obedientiam, fidelitatemque
 jurant, seque e civitatis ærario expen
 sas in hanc obsidionem factas refusen
 spondent. Postea Elector Limprecht
 Quatuorviri cadaver exhumari, atque
 in Templo Mercatorum perhonoratim
 sepeliri, urbem primo Lotharingicis
 postea Moguntinis militibus, novis
 geribus, & recens erecta arce S. Petri
 libertatis indomitæ fræno, muniri
 sit. Sequenti autem anno in festo Cor
 poris Christi solemniter denuo habebatur
 in urbe supplicatio a Lutheranis jam
 dudum proscripta, quam vexillum
 tiosissimum, & Lutheri commento longe
 antiquius e Curie latebris extractum
 præcedebat. Audiebantur denuo
 divina campanarum murmura, ingenu
 tique Catholicorum lætitia ad quatuor
 Evangelia resonabant tormentorum
 tonitrua. Residua demum controver
 sia ob patrocini jus Saxonice Domini
 ereptum anno sequenti die trigesimo
 Decembris Lipsiæ composita est.

§. XXXVIII.

Julii Saccheti Cardinalis obitus.